

*Яковенко Р.В., к.е.н., доцент
Економіко-технологічний інститут ім. Роберта Ельворті
м. Кропивницький
Сідалковський О.М.,
здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький*

ОСОБЛИВОСТІ ДОСЛІДЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ ПІД ЧАС РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Господарювання в широкому сенсі є діяльністю людей, спрямованою на створення продуктів (виробництвом), які забезпечують потребу в їжі, одязі, житлі, культурі, духовності тощо. Виробництво є категорією історичною, у його розвитку виділяють два якісно нових рівні щодо структури і форм організації: натуральне і товарне виробництво [1, с. 5-6]. Натуральне виробництво характеризується не лише примітивними засобами виробництва, а й обмежено егоїстичним індивідуальним економічним інтересом, низьким рівнем освіченості населення в сфері економіки, відсутністю індивідуальних знарядь праці в широких верств населення.

Товарне виробництво визначає вищий рівень розвитку суспільства, що базується на усвідомленому, а не вимушеному суспільному поділі праці, певному рівні заможності, наявності структурованих та інституціалізованих громадських та суспільних регуляторів економічних процесів. У разі переходу суспільства від натурального до товарного виробництва, формується залежність одного домогосподарства або людини від інших господарських секторів, зокрема від ринку праці, виробників товарів і послуг тощо. Якщо ж держава переходить до стадії деградації, що властиво авторитарним і тоталітарним економічним режимам, товарне виробництво у приватній власності поступово відмирає і суспільство повертається до первинної стадії натурального обміну. Таке суспільство стає повністю безпорадним, що демонструє економіка рф.

У разі наявності тоталітарних структур контролю за всіма сферами життєдіяльності населення, як це має місце в економіці російської федерації, зберегти відносний соціальний спокій і мінімальний рівень задоволення потреб населення товарами першої необхідності можна лише через механізм планово-розподільчої економіки, управління якою, насправді, являє собою неабияке складне завдання. Якщо ж організація державного управління будується за критерієм непомітності підлеглих та відсутності навіть можливості створення загроз для своїх керівників за рівнем інтелекту – це призводить до економічної деградації. Це підтверджується економічними показниками та рівнем життя країн, у яких правління здійснюється через диктатуру: російська федерація, КНДР, багато країн Африки тощо.

Економіка, як сукупність виробничих відносин державно організованого суспільства, складає економічну основу функціонування держави. Таким чином,

добробут громадян країни залежить, передусім, від того, наскільки вони усвідомили об'єктивні основи її організації і спромоглись, у відповідності до них, створити національну економіку [2, с. 28]. В умовах ведення бойових дій, неприхованої імперської експансії остаточно деградованої мокшанської федерації, доречним є таке тлумачення: «національна економіка – це економіка певної незалежної держави, що характеризується високим рівнем диверсифікації народногосподарських та ринкових відносин, структура національного багатства якої визначається значною часткою оборонної промисловості та можливістю швидкого перетворення цивільних надбань громадянського суспільства на оборонний потенціал, сукупність взаємодії національних конкурентоспроможних продуктивних сил, що базуються на останніх досягненнях НТП та виробничих відносин, природно-географічних умов, соціально-культурних традицій та національно-ментальних особливостей, які визначають характер і природу соціально-економічного розвитку певної держави, та можливість протистояння зовнішнім загрозам» [3, с. 331]. Відтак, сучасну національну економіку не можна розглядати лише як певну сукупність економічних мікросуб'єктів та певних відносин між ними. Сьогодні вона виступає як виразник національних інтересів, дуже часто ігноруючи інтереси економічної доцільності. В якості прикладів цього ми наведемо системну роботу волонтерів починаючи з 2014 року, роботу громадського сектору та громадські ініціативи, спрямовані на матеріальну підтримку ЗСУ.

Застосування в структурі макроекономічного дослідження словосполучення «національна економіка» в обов'язковому порядку вимагає залучення до зазначеної проблематики таких суспільно-наукових категорій та загальнолюдських цінностей як «патріотизм», «національна ідея», «демократія», «свобода» тощо. Також обов'язковою категорією сучасної національної економіки та суспільного національного світогляду має стати поняття «Перемога».

Список використаних джерел:

1. Яковенко Р.В. Об'єктивна необхідність вивчення і дослідження національної економіки. Розвиток економічної думки : зб. наук. праць. Кіровоград : «Поліграф-сервіс». 2014. Вип. 7. С. 5-15.
2. Яковенко Р.В. Національна економіка : навч. посіб. [2-ге вид., випр.]. Кіровоград : «КОД», 2010. 548 с. : іл.
3. Яковенко Р., Краснікова-Колосова С. Трансформація національної економіки України внаслідок російсько-української війни. Актуальні питання права та соціально-економічних відносин : зб. наук. статей. Кропивницький : Вид-во ЦІРоЛ, 2023. С. 329-332.